

MATE DOLENC

Morje v času mrka

BOG

Zgodaj zjutraj je Sebald trdno spal, ponoči pa ne tako – ponoči je bolj dremal in se prebujal in spet dremal in dvakrat je šel celo do hladilnika in spil prvič polovico in drugič drugo polovico male pločevinke piva. Po obeh sprehodih se je vrnil na ležišče in se spet zvil v embrionalni klopčič in zadremal, napol zadremal, nekje po nekakšnem robu je plaval, kot po robu škarpe v vinogradu, le da je bil ta rob mehek in se je ugrezal, in mislil je, da lebdi na meji med nizkim dnom in strmim previsom, ki pada v globino, kjer se dna ne vidi. Razen običajnega škripanja in škrtanja, ki v konobi ni nikoli čisto utihnilo, je bilo vse tiho in niti morja ni bilo slišati, dokler ni nekaj prišumelo skozi vrata in zapihalo pri kaminu, in ko se je dvignil na roko, je videl ježa, ki je zelo hitro lezel, kar tekel mimo hladilnika, izginil v črnem kotu in se spet prikazal blizu postelje, se tam ustavil, kihnil in spet tekel, prav pod posteljo. Spomnil se je ježa mladiča, ki ga je imel nekoč, ko je bil še mlad, nekaj dni v leseni gajbi, kjer ga je poskusil hraniti z mlekom in solato, a ker jež ni jedel, ga je spustil v grmovje, in ko je eno noč zatem spal zunaj v spalni vreči, ker je bilo znotraj vroče in je družčina smrčala, ga je zbudilo pihanje naravnost v uho, in to je bila velika mati ježevka – in za njo mladič –, ki ga je prišla ozmerjat, ker ji je ugrabil otroka in ga zadrževal v ujetništvu; na koncu pridige pa se mu je le zahvalila, da ji ga je vrnil, in mu zabičala, naj kaj takega ne dela več.

To je bilo še na Veligori, na začetku.

Na začetku je bival na vrhu otoka, potem se je z leti spuščal dol, zmerom bližje morju. Edina hiša, ki je bila še bližje morju kot ta konoba zdaj, je Odesina hiša. Tam pa spi Ivana s Teso ob postelji.

Ni Dvoržaka, morje pa mogoče sliši. Je tik pod njo.

Ne, saj spi. Spi, lepa divnjica, merakul in dar morja!

Stara koža se mu je nabrala v gube kakor preplašeni hobotnici, ko se je spomnil njenega objema po večerji.

Potem sta šla, ona k Dvoržaku, on k noni z oslovskimi lasmi.

Medtem ko se je jež pod posteljo usekaval, je priplula skozi vrata velika vešča, nočni metulj, in sedla Sebaldu naravnost na rdeči, ogrebeni nos. Dvignil je roko in jo z rahlim dotikom prsta odrinil vstran, da mu je padla na lice in vzletela čez oko, kot bi ga preletel netopir. Še več nočnih metuljev je prijadralo v prostor, čeprav ni bila nobena luč prižgana; prišli so po svetlobnih žarkih

meseca, ki je medtem že odšel naprej in je zdaj visel nekje nad Popkom morja ali pa se celo že spuščal za obzorje. Mnogo svetlobe je pustil za seboj.

Metulji so posedli po hladilni skrinji, ki je bila bela in najsvetlejša stvar v konobi. Manjše, suhe prekle s prozornimi krili so letale med vrati not in ven, komarji pa so bili nevidni, izsledil si jih po tenkem, nadležnem brenčanju, a na Sebalda niso sedali, ker njihova krvosesna žela niso prodrla skozi njegovo ustrojeno kožo. Imeli so ga za bitje brez krvi, kot nagačeno nono.

Dve miši sta diagonalno pretekli konobo in se šumeče zagrizli skozi prazne papirnate vreče za kredenco.

No, nocoj ne bo miru, je šinilo Sebaldu skozi glavo, le kaj se bo še prikazalo?

Bili so gardelini. Cela jata se jih je usula skozi vrata in se zgrnila na hladilno skrinjo, da so z nje vse večše panično odletele in se razletele po kotih in pod tramove pod stropom. V naslednjem trenutku jih je prišlo še več in pregrnili so skoraj vse predmete v prostoru, tudi v naročje in na glavo nagačene none so sedli – vse to pa v tišini, brez čivkanja, samo ob prhutanju krilc.

“Prezgodaj,” si je rekel Sebald, “gardelini pridejo v jeseni.”

Čez par sekund pa:

“Mogoče je to el ninjo.”

Potem je pomislil, da zdaj ne bi bilo odveč, če bi prišel Piacun, da bi naredil malo reda. Pa če bi postavljaj še tako neumna vprašanja.

Namesto Piacuna se je med vrati pojavil maček Ferdo. A se ni zagnal za gardelini. Sedel je na prag in začudeno obračal glavo. Takega razkošja malih ptic ni bil navajen. Gardelini pa so se zaradi mačka vznemirili in zafrfotali po vsem prostoru, kot bi piš tarmuntone dvignil listje v zrak. Po vsej konobi se je dvignil metež iz večš in ptic in muh in množice drobnega mrčesa, da se je med vrati naredila frfotajoča zavesa. Maček se je poražen umaknil ven. Miši sta se vrnili izpod škrnicljev – samo dve – in jež se je znašel sredi sobe in dvigal svoj svinjski mali smrček kvišku, še zmerom samo eden. To je Sebalda malo pomirilo, kajti že si je predstavljal, da gre za kaj hujšega. Bi se prebil še enkrat do hladilnika, po še eno pivo? In kje je Piacun? Ko ga najbolj rabiš, ga ni ...

A je bil, tudi Piacun. Prišel je skozi gosto zagrnjena vrata v svojih belih hlačah in majčki in se napolnil k stolu ob kaminu. Ptiče in žuželke je posesalo skozi vrata ven, kot da jih je zajela pijavica, miši sta stekli pod posteljo, le jež je ostal in se zvil v bunko, Piacun pa ga je dvignil in si ga posadil v naročje, ko je sedel na stol.

“Prav, da si prišel,” je rekel Sebald, “daj mi, prosim, pivo iz hladilnika, da ne bom vstajal.”

Piacun je vstal, z ježem, ki je ostal zvit v bunko na eni dlani, z drugo roko je odprl hladilnik, s katerega so odletele še poslednje večše in ptiči, in staremu prinesel pivo. Potem je sedel nazaj na stol, gladil je ježa po naježenih bodicah in z velikimi očmi gledal Sebalda.

Stari je odprl pločevinko in si vlil pivo v grlo, kot bi zlil vodo od pomivanja posode v odtok.

“Ali je Bog?” je nenadoma vprašal Piacun.

Vedel sem, da bo vprašal kaj neumnega, a da bo tako zelo neumno, si nisem mislil, si je rekel Sebald.

“Kaj ti misliš?” je vprašal.

“Jaz ne vem, a nona pravi, da je.”

“Kaj pa pravi nono?”

“Nono pravi, da so farji vsi goljufi in da so si sami izmislili Boga.”

“No,” je počasi rekel Sebald in mrščil čelo od napornega razmišljanja, kajti pred otrokom se je počutil odgovornega, vsaj zdaj. “No, povedal ti bom, kako je morje prevaralo Boga, pa bova videla, kaj se bo izcimilo iz tega.”

“Boga vendar nič in nihče ne more prevarati!” je vzkliknil Piacun.

“Čakaj! Čakaj, da slišiš.”

Še enkrat je zлил pivo v svoj jašek.

“Nekoč davno morje še ni bilo slano,” je začel Sebald, “bilo je sladko. Pravzaprav ne sladko, tako se samo reče – sladka voda –, v resnici je bilo brez okusa, tako kot vsaka druga voda. In bilo je muhasto, tako kot je še danes – nagajalo je Bogu, kjer je le moglo, in Bog se je nanj jezil in ga skušal ukrotiti, a je bilo vse zaman.”

“Da Bog nečesa ne bi mogel ukrotiti?” je užaljeno rekel Piacun.

“Počakaj! Nekoč je bilo morje tako razposajeno in poredno, da je naredilo vesoljni potop – preplavilo je vse otoke in celine in utopilo vse živali in ljudi ... Razen nekega Noeta, ki je na barko rešil od vsakega živega bitja po en par, tako vsaj piše v knjigi, ki ji rečejo Knjiga vseh knjig.”

“Ali ni Bog naredil vesoljnega potopa?”

“Ne, kje pa,” se je vznejevoljil Sebald, “morje samo ga je povzročilo, zato da bi zajebalo Boga.”

“Kako more kaj zajebati Boga?” se je vznemiril Piacun.

“Pa ga je. Morje – Boga.”

“Potem pa Bog ni tako vsemogočen, kot pravi nona?”

“Počakaj, boš videl ... Po potopu in vsej silni škodi, ki jo je povzročilo morje, je bil Bog ves penast od jeze in je iskal način, kako bi ga kar najbolj strahovito kaznoval. In se je spomnil soli. V soli ne more nič živeti, saj več – sol vse zgrize in razje, še kamen in železo in vse.”

Tu je Piacun razumevajoče prikimal.

“Zato si je Bog nagra bil ogromne količine soli in jo razsul po morju, da bi z njo uničil vse živo, kar je bilo v njem. In že takrat je bilo v morju čudo vsega živega, ko je bilo še sladko.”

“Ko je bilo še brez okusa,” ga je popravil Piacun.

“Bog je, tako rekoč, hotel morje izgnati iz raja, tako kot Adama in Evo. Zato ker mu ni bilo poslušno. Ker tako dela z vsemi, ki mu niso poslušni in pokorni, kajti to je tisto, kar Bog od vseh zahteva – poslušnost in pokornost.”

“Ampak ljudje mu niso posebno pokorni ...” je obotavljivo rekel Piacun.

“Hvala Bogu!” je vzkliknil Sebald in se ugriznil v jezik. “A si ti zdaj misliš, kaj se je zgodilo potem, ko je Bog zasul morje s soljo?”

“Morje je postalo pametno,” je rekel Piacun, “saj se reče sol modrosti, pa take stvari.”

“No, sva že bližje. A ne samo, da je postalo pametno, tudi življenje v njem se je razcvetelo – nastala je prava eksplozija življenja v morju in še danes je v njem desetstisočkrat več različnih živali kot na kopnem.”

Piacun je nekaj časa mrščil čelo, potem pa se mu je nenadoma zgladilo, da je postalo gladko kot črepinja iz morja, in je rekel:

“Astiboga, pa ga je res zajebalo!”

“Ker je močnejše od vsega – tudi od Boga.”

V trenutku tišine, ki je zavladala v konobi, se je od zunaj zaslišalo morje. Zaploskalo je od skale do skale. Zasmajalo se je na glas.

“To moram povedati noni Nives,” je rekel Piacun.

“Nikar! Vpila bo nate in name!” se je zgrozil Sebald.

“Saj zmerom vpije,” je rekel Piacun.

“Vse stare vpijejo,” je bolj sam zase kot Piacunu rekel Sebald, “mlade pa vriskajo. Od užitka.”

“Od kakšnega užitka?” je vzkliknil Piacun.

“No – nisi še nikoli slišal punčk, kako vriskajo, ko se kopajo v morju?”

“Sem. Zmerom vriskajo. Najprej ko skočijo v morje, potem pa spet, ko pridejo iz njega. Včasih pa še vmes.”

“No, vidiš. Tako je to,” je rekel Sebald in začutil zaspanost na vekah. Vseeno je potegnil iz pločevinke, da jo je izpraznil.

“Ampak,” je po premolku rekel Piacun in spustil ježa na tla, “iz vsega sledi, da Bog le je, samo da ni tako mogočen, kot misli, da je.”

“Kot ga farji predstavljajo,” je rekel Sebald s težkimi vekami, “nono ima že prav.”

Piacun se je obotavljivo odpravljaj ven.

Med vrati se je ustavil in dolgo s široko odprtimi očmi gledal proti Sebaldu. Potem je le šel.

Zdaj sem zasejal vanj seme dvoma – ki je spoznanje, si je mislil Sebald, zdaj sem mu dal jabolko, jaz, stara kača.

PANDORA

Je večerna ura, ko hoče morje nekaj povedati. Sebald se je nasmehnil, ko se mu je v misli pojavil ta stavek. V resnici se je glasil: “Je večerna ura, ko hoče ravnina nekaj povedati” in je bil iz Borgesa, ene od knjig, ki so stale na polici najbolj oddaljene in najtemnejše stranice konobe, z obrazi obrnjene v zid. Ampak ali je stran, iz katere se vsipajo črke, res obraz knjige, ali ni to bolj hrbet, na katerem stoji naslov in ime avtorja? Kaj je obraz in kaj hrbet knjige, ki stoji pokonci med drugimi knjigami? Ko knjiga leži pred nami, je jasno; tedaj je obraz njena naslovna stran. Zakaj ima potem stoječa knjiga obraz na hrbtu? Ali pa je obraz skrit sredi knjige, če ne celo na zadnji strani in v zadnjem stavku?

Kje ima knjiga oči?

Ta knjiga o času in njegovih zankah in stranpotjih, kjer se bodoči čas tako pogosto vriva pred preteklega, je bila ena redkih Sebaldovih knjig, ki je bila skoraj brez žensk, če ne štejemo tu in tam kakšne temnopolte služkinje. Še Pika Nogavička, ki je bila tudi tukaj, je na svoj način ženska (in imela je očeta, gusarskega kralja!) Sebald sam je že davno opustil svoje lastne pisarije, v katerih je poskušal upodabljati okroglost časa, nekako po zgledu Borgesa, seveda zaman. Namesto tega se je sam postavil v ta krog, s tem da je ostal na otoku. Nikjer ni čas tako izrazit kot na otoku, tako nepregleden in nepredvidljiv, ko včasih teče – poteka – kot urejena, točna ura, potem se ustavi in stoji, kot da ga ni, pa skoči in se zaganja kot vešča v žarnico, zavija vstran in prehiteva sebe samega in potem polzi in se plazi in pride spet okrog in se poda na isto pot, po kateri je hodil prejšnji dan – in vse to vidno, pred očmi, utelešeno, usnovljeno. Ura, na kateri je sonce urni, luna minutni kazalec ... In zvezde, ki štejejo sekunde. Čas, da ga loviš z roko, kot kobilico v travi.

Je večerna ura, je spet pomislil Sebald in strmel v temen kot s knjigami, pod katerimi je bila skrinja, v katero je spravljaj ribiški pribor – ko hoče skrinja nekaj povedati.

Bila je stara skrinja s pokrovom, usločenim kot konjski vrat, dolga in visoka, za katero že dolgo ni vedel, kaj vse je v njej. Stvari, ki jih je še uporabljal, so bile na vrhu, in pod ta vrh že dolgo ni več segal. Včasih je z njenega dna slišal cvrk pantagana ali miši, a kadar je bil pokrov odprt, skozi vso kramo ni videl dna in navsezadnje bi bil to lahko samo glas lesnega črva. Lahko bi bilo tudi le škripanje lesenih desk pod skrinjo. Mogoče samo odmev škrtanja lignja iz morja. Ali samo pokanje časa.

Potegnil je žico z golo žarnico, ki je visela ob kaminu, čez vrv za perilo, da jo je približal zidu s knjigami in skrinji. Po dolgem času je videl skrinjo v celoti, v svetlobi, ki je bila mrgoleča, a vendar svetla. Potem je dvignil pokrov in ga naslonil ob zid.

Notri so bile ribiške palice, škatle s trnki, zdavnaj odslužene podvodne puške, skrivljene osti, stiroporna škatla z zmršenim parangalom, za katerega ni imel nikoli več potrpljenja, da bi ga razmotal, plovci in signali, vrvi raznih debelin, kladiva in klešče, zavojček žebeljev, kante za olje, ki je že pronicalo skozi porozno plastiko, sveče in petrolejka (brez olja in stenja), strgana boja, zastavica neke pozabljene države, vrečke, ki niso izdajale vsebine, pepelniki, razcefran povoščen plašč ...

Nisem vedel, da je skrinja tako globoka, si je rekel, ko je lezel z glavo in rokami naprej zmerom bolj noter, dokler se mu ni zazdelo, da je padel čez rob in da je začel padati po jašku navzdol, med policami, polnimi nametanih predmetov – nikjer pa ni opazil Aličine marmelade –

- še lani je barba Jere vpil s hriba na hrib, letos pa so mu izrezali glasilke –
- pred dvema, tremi leti je barba Jenar škropil turistke z vodo iz plastične limone, zdaj pa leži na cimiteriju pod Svetim Mikulo na Mustru –
- in Miloš, nedaleč stran –
- koliko let nazaj mi je barba Alesio ukradel hobotnico, zdaj pa je v domu za odhajajoče –
- koliko je že let, odkar je barba Bako za zmerom ostal devetdeset metrov globoko, ko je nabiral korale –
- kdaj sem nazadnje bral Alessandra Baricca *Ocean Morje* –
- kdaj sem se nazadnje boril z mlino na veter –
- kdaj sem prvič videl Beechie Seniel, ko je z ladje stopila na pomol –
- kdaj sem iskal podvodne zaklade za Fermino Dazo –
- kdaj sem kupil pisano rutico in medeninast prstan za Rosseherre –
- kdaj me je peljala Frazy Grant čez vodo –
- kdaj je – tako nenadoma – vstopila Albina Nevers v krčmo Kokovyija –
- kdaj je že odšla zadnja ženska, ki je plavala z mano v morju, odeta v tjujnjo kožo ...

Nenadoma je padanje prenehalo. Pristal je na nečem mehke, kar se je prožno vdalo pod njegovo težo, da ni čutil prav nobene bolečine. Tipal je v temi. Iskal prijem za prste, rob, za katerega bi prijel mehko snov, ki je bežala pred roko.

Našel je, zgrabil, izvlekel in se vzravnal.
V roki je držal majhno tjulnjo kožo. Ne vso.
Še enkrat se je postavil na glavo v zaboj.
Kdaj je to bilo? Kdo je bila?
Našel je drugi del. V vsaki roki je držal en del.
Stopil je pod žarnico in gledal.

Robovi so bili ponekod nacufani in imela je nekaj ran. Vendar je bila v bistvu cela. Pantaganom in mišim ni bila po guštu. Oddajala je nekoliko zažgan vonj po neoprenu.

Imam tjulnjo kožo za Ivano, si je rekel, zdaj bo lahko morska deklica.

Vrnil je žarnico na staro mesto nad kaminom. Prižgal je petrolejko in jo prestavil s stene, kjer je visela z dolgega žeblja, na rob kamina, da je imel luč z dveh strani. Brskal je po škatlah in po vrečkah, dokler ni zbral vsega pribora, potrebnega za popravilo – škarje, niti, šivanko, kose neoprena, neoprensko lepilo, s katerim je popravljaj tudi svojo tjulnjo kožo. Vse to je od nekdaj znal. Njegova lastna koža je bila že polna brazgotin.

Vso noč do jutra je sedel sklonjen kot mojster Češnja iz *Ostržka* nad svoje delo; rezal je in šival, krpal in lepil. Zadrگو je namazal z olivnim oljem, da je sponka drvela po njenih zobcih kakor majhen vlakec.

Eno uro je hodil skozi vrata not in ven, medtem ko se je lepilo sušilo. Potem je šel v guštirno po sič vode in kožo opral v milnici in spral v drugem siču sveže vode.

Obesil jo je na vrv za perilo.

Žarki noči so padali nanjo in od nje so odsevale zvezde.

Bila je prava tjulnja koža morske deklice, kdo ve katere, kdo ve od kdaj. Ni iskal odgovora, ker ga ni hotel najti. V tem trenutku je šel čas naprej, ne nazaj. Prinesel je dan in Ivano na pomolu, ki se je ravno spraševala, kam bi šla in kakšno pustolovščino bi doživela.

“Kje si jo dobil?” je vzkliknila, ko ji je pokazal svoje odkritje.

“Z dna,” je rekel, “z zelo globokega dna.”

“Ne! Resno povej!”

“Dala mi jo je neka stara morska deklica, ki je ne potrebuje več.”

“Ampak ... če je morska deklica, jo zmerom potrebuje.”

“Ne, ta ne. Ta ni več morska deklica.”

“Se ji je kaj hudega zgodilo?” je prestrašeno vprašala Ivana.

“Kdo ve. Ni je več v morju, in to je zadosti hudo. Več pa ne vem.”

“Ne vem, ali mi bo prav,” je rekla Ivana.

“Bo. Sam sem napravil, da bo.”

“Potem pa pojdiva na morje!” je vzkliknila Ivana.

Morje je bilo mirno in modro kot že toliko časa in skale v Žardinu so se v šopih kot cvetlice dvigale iz njega.

Ivana se je prelevila brez sramu. Sebald je nemo gledal UNDR – čudež, ki se mu je dogajal pred očmi. Spreminjala se je iz gole divnjice v morsko žival. Hkrati se je oblačil sam.

Stala je črna in gladka na ploščadi za krmo in si vlekla oglavnico čez razdivjane lase. Mesta lepljenja in šivanja na koži so bila skoraj nevidna. Bila je Sebaldova mojstrovina. Tesa je presenečeno primaknila smrček k njej.

“Boš vzela puško?” je vprašal Sebald.

“Ne! Ne bom ubijala rib,” je rekla.

“Rib ne ubijamo, ampak jih lovimo,” je rekel Sebald, “da živimo.”

“Jaz ne.”

Pomagal ji je opasati pas z utežmi. To je že vedela, zakaj.

Sedela sta drug ob drugem na ploščadi, si obuvala plavuti in natikala maski na obraza. Tesa je prvič, odkar jo je Sebald poznal, zacvilila. Potegnila je rep podse in legla z glavo na tacah na dno kokpita. Imela je neizmerno žalostne oči.

“Ne boj se, Tesa, saj kmalu pridem nazaj,” je rekla Ivana in jo pogladila po čelu in ušesih, “ne grem za zmerom.”

“Ko greš v morje, nikoli ne veš, za koliko časa,” je po tiho rekel Sebald, “ker ne veš, koliko je med eno uro, tremi urami, petimi in za zmerom.” Ivana tega ni mogla slišati.

Zdrsnila sta v morje drug za drugim, Sebald s puško v roki. Bila sta tik pod skalami, ki so se sklanjale nadnju, kot bi ju skušale zaščititi. Res so ju ščitile, ker je bilo takoj pod njimi globoko in temno morje, kot prepad, ki vodi v večno senco.

“Plavaj ob skalah,” je mimo šnorkla vzkliknil Sebald, “ne oddaljuj se od njih in plavaj za mano.”

Plaval je naprej in čutil njen dih, ki je prihajal skozi slano vodo za njim. Njegov lastni dih je bil sunkovit in kratek, kot da so se mu pljuča zaskočila. In srce ni dalo miru. Bilo je v kratkih zlogih, jecljalo je in skušalo ulti iz prsnega koša in izpod tjulnje kože.

Počasi, si je rekel Sebald, počasi. Sam sem si kriv. Pred dnevi, ki so danes že nekoč, sem rekel, da nje samo tukaj – pod morjem – ne sme biti. Zdaj sem jo sam privedel sem. Zdaj bom moral živeti s tem.

Nekajkrat se je potopil do petih metrov globine in se vrnil upehan in razburjen. Pogledal je nazaj in se zagledal v njene široke oči pod masko. V njih je bilo malo strahu in mnogo otroškega veselja.

Opazoval jo je, ko se je postavila navpično in zdrknila navzdol, kot da ji je to v krvi. No, saj je z morja doma, je pomislil, pa čeprav s kopne obale. Na prvi ploščadi, ki je štrlela iz stene, se je z roko dotaknila dna, se obrnila, se odgnala in v roju mehurčkov švignila nazaj na površino. Slišal je, kako je pihnila iz cevi za zrak.

Bolj je delfin kot tjulenj, si je rekel, zdaj je začarana.

Spomnil se je, kako je bil sam začaran, ko je bilo prvič. V obleki in z utežmi je drugače kot samo v kopalkah ali gol. Obleka ti res da drugo kožo. Ko si mlad.

Spomnil se je potapljanja z jeklenkami. Ko je bil osemdeset metrov globoko. A tisto je bilo preveč. Ko ga je zgrabilo, je vedel, da ne bi dolgo trajalo, če bi nadaljeval. Da bi ga odneslo – kot dva prijatelja, njega in njo, ki sta skupaj ostala tam za zmerom. Niso ju našli ne potapljači ne elektronika. Lep odhod, a zgoden. Zato se je umaknil z roba. Ni si želel vzeti življenja, ampak morje. Vzel si ga je, kolikor so mu ga dala pljuča, moč in pamet. Obdal se je z njim, ne da bi mu skušal priti prav do dna.

Kaj od tega zdaj pojema? Koliko? In koliko je še do dna?

Gledala sta ušate v razpokah in pice, ki so švignili pod previsno skalo. Z vrha jo je opazoval, ko je na dnu, skoraj osem metrov globoko, pomolila prst hobotnici in ga hitro umaknila, ko je hobotnica iztegnila lovko. Otročje razburjena je prišla na vrh.

Videla sta jato zobatcev, zelo velikih in zelo globoko. Rekel ji je, naj se stisne k steni in miruje, sam pa je legel na dno, skrit za skalo, in z iztegnjeno roko s puško čakal, ali se bojo približali. Ni mogel dolgo čakati, pljuč je bilo premalo, let preveč. In nje. Morje ne trpi konkurence, si je rekel, pamet v roke, stari, raje se igray in pusti junaštva drugim in za drugič. Ne poskušaj prestavljati bodočnosti pred preteklost.

Ure so šle, minil je dan. Senca je legla na Žardin in morje je postalo temno.

Zlezla sta na čoln k Tesi, ki je bila divje vesela in je prvič skakala po njiju – po obeh.

Ko sta snela maski in oglavnici, se je Ivana prižela k njemu in ga poljubila, in čeprav je čutil vso ob sebi, temno, mokro in zadihano, in čeprav je bil poljub dolg in moker – kot vse drugo, saj je morje odtekalo z obeh tjušnjih kož – in skoraj francoski, je v sebi skrito vedel, da to ni eden tistih poljubov, ki so bili nekoč, da ne pelje tja, kot je takrat, ampak vstran in mimo in da je skrinja na stežaj odprta in je upanje, ki je ostalo v njej, neresnično.